

GENADE IS EEN RISICO

Inhoud

Inleiding 7

1. Genade wekt verbazing 11
2. Gratis 22
3. Is genade riskant? 38
4. Onverdiende, maar onvoorwaardelijke liefde 56
5. De genade verdedigen 71
6. Bevrijd? Leef er dan naar! 97
7. Anderen naar de vrijheid leiden 119
8. Vrij om zijn anderen vrij te laten 143
9. Genade en meningsverschillen 163
10. Genade dichtbij en persoonlijk 182
11. Bent u een dienaar van de genade? 197
12. Genade houdt een huwelijk gezond 216
13. Genade geven: een genoeg 236
14. Genade weet wat aanvaarden is 248

Slot 268

Inleiding

Er is een nieuwe beweging aan de horizon verschenen.

Het is een vrijheidsbeweging, een heerlijke bevrijding van wat ons al veel te lang gebonden heeft gehouden. Steeds meer christenen realiseren zich dat al die wettische bepalingen en beperkingen niet afkomstig zijn van de God van genade, maar van mensen die niet willen dat andere mensen vrij zijn. Het is niet overdreven deze beweging te omschrijven als een opleving die zich over het hele land verbreidt. Niets zou me meer plezier kunnen doen. Het was de hoogste tijd dat deze oplevende vrijheid er kwam. Ze past bij de tijd waarin we leven.

Velen herinneren zich de val van 'De Muur' die het communistische Oost-Europa scheidde van het vrije westen. De open, glimlachende gezichten van Oost-Duitsers spraken boekdelen: veel mensen proefden voor het eerst de vrijheid. Het schreeuwen van 'Freiheit' klonk bij grensovergangen en in de straten van Boedapest, Praag, Boekarest en Oost-Berlijn. Niet eerder, sinds de gevangenen uit de Duitse concentratiekampen bevrijd werden en weer een glimp van hoop zagen, hebben zoveel mensen de vreugde van de bevrijding beleefd. Nadat ze jaren onder dwang hadden geleefd, waren ze vrij... EINDELIJK vrij. Wij die in een 'vrij land' wonen, hebben hun bevrijding toegejuicht. Vrije mensen verheugen zich in de vrijheid van anderen. Alleen diegenen die in politieke slavernij leven, verzetten zich ertegen.

Hetzelfde geldt voor het geestelijk leven. Hoe graag ik ook zou willen zeggen dat iedereen ons streven naar een opleving van genade en vrijheid steunt, ik kan het niet. Wees gewaarschuwd, er zijn genade-rovers op pad! Om het nog erger te maken, ze zijn een goed georganiseerde groep mensen, die nergens voor terug-

deinzen om u en mij te beletten de vrijheid te genieten waar wij recht op hebben. Ik weet waarover ik spreek; ik heb tot die groep behoord. Een wettisch leven was mijn veiligheid; en anderen met mij in de pas laten lopen, was een belangrijk deel van mijn dagelijkse bezigheden. Dat is voorbij. Al vele jaren ben ik mij bewust van de ontluikende genade in mijn eigen leven. . . en niets heeft me meer opgelucht. Maar ook niets heeft me fellere kritiek gebracht. Het was destijds veiliger, maar sinds wanneer hebben we de opdracht de veilige weg te nemen? Christus heeft dat zeker niet gedaan. Zijn revolutionaire boodschap en methoden leidden, zoals we nog zullen zien, regelmatig tot confrontaties met de gevestigde religieuze bureaucraten van zijn tijd. En ik kan eraan toevoegen dat zij er uiteindelijk aan meewerkten dat Hij aan een kruis gespijkerd werd. Zo'n Leidsman volgen is niet veilig. Bevrijdingsbewegingen zijn nooit veilig geweest.

Toen in de zestiende eeuw de hervormers met de fakkel der vrijheid zwaaiden en in opstand kwamen tegen de godsdienstige dwingelanden van hun tijd, was hun strijdkreet: verlossing door genade alleen. . . een manier van geloven zonder de vrees voor eeuwige verdoemenis. De kerk haatte hen en noemde hen kettters. Toen de opwekkingsbewegingen van de achttiende en negentiende eeuw zich verspreidden over Groot-Brittannië, en vandaar naar Amerika, vurig gepredikt door John Wesley, Jonathan Edwards, George Whitefield, en een handvol andere waaghalzen voor God, was het alweer de genade die hen leidde. En alweer was er sterke oppositie van degenen die hun boodschap van vrede in Christus afkeurden. Interessant genoeg werd die wijd verbreide beweging bekend als 'The Great Awakening' (Het Grote Ontwaken). Wat ik in deze tijd bespeur, is een nieuwe opwekking in de trant van die geschiedenis-makende bewegingen. Misschien is ze het beste te omschrijven als 'Een Opleving van Genade', een boodschap waarvoor de tijd rijp is.

Er gaat nauwelijks een dag voorbij of ik word herinnerd aan de noodzaak van een boek dat pleit voor de volle maat van de genade, waardoor mensen de ruimte krijgen vrij te zijn, volledig vrij in Christus. Waarom? Omdat zo weinig mensen dat

zijn. Gebonden en in boeien geslagen door hele waslijsten met voorschriften van de dwingelanden, geïntimideerd en verlamd door eisen en verwachtingen van anderen, leven veel te veel leden van Gods gezin in de nauwe banden. Hun leven wordt gedictieerd door degenen die zichzelf tot hun rechters hebben aangesteld. We hebben lang genoeg geleefd als bange herten in een klein, beperkt bosje van wat allemaal niet mag. We hebben ons lang genoeg onderworpen aan de voorschriften van de religieuze koningen van de berg. Lang genoeg nu hebben we geslapen, terwijl overal om ons heen de genade-rovers hun sinistere werk verrichten. Voorbij! Het is tijd om wakker te worden. Het ochtendlicht van de genade straalt.

Teveel mensen worden afgestoten door een verwrongen opvatting van het christelijk leven. In plaats van de mensen uit te nodigen tot de hoop en vreugde die Christus geeft, zijn vele christenen een toonbeeld van grimmige godsdienstigheid. Van hen gaat niets aantrekkelijks en aanstekelijks uit. Ik vind het tragisch dat religieuze lieden die met plezier de vreugde bederven, er bijna in geslaagd zijn de vrijheid en de blijdschap van het geloof de nek om te draaien. De mensen om ons heen moeten weten dat het christen-zijn meer is dan gefronste wenkbrauwen, wijzende vingers en onredelijke verwachtingen. De intimidatie is lang genoeg aan het woord geweest. Laat de genade ontwaken.

‘Je kunt mensen wel dwingen zich te houden aan bepaalde minimum-normen, met een beroep op de plicht, maar de hoogste morele en geestelijke prestaties komen tot stand door aantrekkingskracht en niet door dwang. Mensen moeten tot rechtvaardigheid worden *verleid*.’¹

Ik ben ervan overtuigd dat niets zo aantrekkelijk is als vrijheid. De Bijbel heeft daar een geweldig woord voor: *Genade*. . . bevrijdende genade. . . revolutionaire genade. . . verbazingwekkende genade. . . *opwekkende* genade.

Als u merkt dat u ernaar snakt toegewijd te zijn aan iets wat groter is dan uzelf, dat u verlangend wilt uitzien naar het begin van elke nieuwe dag, als u echt bevrijd wilt zijn van degenen die

u gewoonlijk gevangen houden, vrij om vrij te zijn en de wereld uit te dagen de vrijheden van de genade aan te nemen, dan vraag ik van u tijd en aandacht. En ik hoop dat al na een paar hoofdstukken uw hart net zo in vuur en vlam zal raken als het mijne. Maar ik moet u waarschuwen. Als die smeulende stukjes hout eenmaal hoog oplaaiend branden, zult u ze niet meer kunnen doven. Nadat u bent togetreden tot deze bevrijdingsbeweging, zult u nooit meer genoegen nemen met slavernij.

Als de genade in u tot leven komt, zal de langverwachte vrijheid u gedurende uw verdere leven moed geven en andere mensen *verleiden*.

Charles Swindoll
Fullerton, Californië

Genade wekt verbazing

Er lopen moordenaars rond op straat. Het probleem is dat je het nergens aan kunt zien. Ze dragen niet van die kleine buttons, en hebben geen waarschuwborden bij zich waarop staat: 'Blijf uit de buurt!' Integendeel zelfs, velen van hen hebben een Bijbel bij zich en zijn schijnbaar fatsoenlijk levende, innemende en gezagsgetrouwe burgers. Meestal brengen ze veel tijd door in de kerk, en sommigen hebben daar zelfs een leidinggevende functie. Velen genieten respect in de samenleving.

Ze maken een eind aan vrijheid, spontaniteit en creativiteit; blijdschap verdwijnt, evenals productiviteit. Hun woorden zijn dodelijk, hun pen is dodelijk, evenals hun gezichtsuitdrukking. Hun houding is nog vaker dodelijk dan hun gedrag. In bijna ieder kerkgenootschap of christelijke organisatie ligt dit gevaar op de loer. Het vreemdste is nog dat ze er dag in dag uit mee kunnen doorgaan, zonder dat iemand het merkt. Vreemd, kerkgenootschappen die geen enkele vorm van ketterij dulden, geven deze moordenaars alle ruimte voor hun manoeuvres en laten toe dat ze andere mensen op de meest verraderlijke manier manipuleren. Hun onverdraagzaamheid wordt getolereerd. Hun veroordelingen worden niet gecorrigeerd. Hun trucjes worden niet doorzien. Hun bekrompenheid wordt óf weggeredeneerd óf meteen verdedigd. De slavernij die hiervan het gevolg is, zou misdadig zijn als het allemaal niet zo subtiel was en verpakt in christelijk klinkende bewoordingen.

Vandaag de dag – zelfs op dit moment – leven velen vol schaamte, angst en intimidatie, terwijl ze vrije, productieve mensen zouden moeten zijn. Het tragische is dat ze denken dat het zo hoort. Ze kennen de waarheid niet die hen vrij kan maken.

Zij zijn slachtoffers, die leven op dood spoor, terwijl ze vrij en blij zouden kunnen leven. Helaas hebben de meesten er geen idee van wat ze missen.

Wat missen ze dan? In één woord: genade. Dit wordt vaak heftig ontkend. Sommigen vinden het te ver gaan de genade te ontkennen, en hebben haar tot onderwerp van discussie verheven. Net als in de dagen van de Reformatie is genade geworden tot een theologische voetbal die van het ene eind van het veld naar het andere wordt geschopt, terwijl theologen en predikanten, geleerden en studenten als coaches proberen met argumenten voordeel op de tegenstander te behalen. Het is een klassiek debat-zonder-winnaar, dat het onderwerp naar beneden haalt en tot resultaat heeft dat de toeschouwers op de tribune verward, verdeeld, of, nog erger, verveeld achterblijven. Genade wil aanvaard worden, zodat het leven van daaruit ten volle geleefd kan worden en niet worden ontleed en geanalyseerd door mensen die liever praten dan doen.

Genade die wel ontvangen wordt, maar niet uitgedragen, is dode genade. We kunnen er eindeloos over discussiëren hoe we Gods genade moeten ontvangen. We kunnen er lang over praten hoe we gered moeten worden. Als we niet beginnen vanuit de genade te leven, als we niet de heerlijke vrijheid daarvan ervaren, verknoeien we onze tijd. Dan verwordt het gesprek tot een vervelend spelletje van: 'Hoe heb ik het ervaren. . .' in plaats van: 'We leven uit genade. . . Wat een avontuur staat ons te wachten!' Als we haar ontkennen of er alleen maar over praten, doden we haar. Mijn bede is dat we haar oppakken en ons erdoor vrij laten maken. Als we dat doen, wordt genade weer wat ze moet zijn werkelijk geweldig! En als dat gebeurt, zal onze gezichtsuitdrukking geheel veranderen.

Nee-gezichten... Ja-gezichten

Er zijn mensen die een negatieve persoonlijkheid hebben. Dat zijn mensen die meteen altijd overal nee tegen zeggen. Deze droevige mensen zijn 'gekwelde patiënten'. Met enige ironie

kunnen we een paar kenmerken van hun levensstijl noemen: ze hebben nog nooit een onverantwoorde lening afgesloten, een origineel idee gesteund, of geld uitgegeven aan iets buitensporigs. Waarom? Het zou kunnen zijn dat zij zichzelf niet toestaan ooit iets met plezier weg te geven. Het zijn onbuigzame, altijd ongelukkige mensen – bitter, onzeker en vaak geneigd tot zelfmoord.

Zij geven zichzelf nooit de ruimte om vrij te zijn. Ze zitten gevangen achter de tralies van kleinburgerlijke bezorgdheden en kritische achterdocht, en zijn zo gewend aan deze slavernij, dat ze nooit verder kunnen kijken dan de zorg voor vandaag. Omdat ze geen genade kennen, is hun leven teruggebracht tot een stelsel van regels om te kunnen overleven. Hun God is te klein, hun wereld te benepen, en daarom is op hun gezicht ‘Nee!’ te lezen.

Eerlijk gezegd, weet ik niets sterkers om ons van binnenuit te veranderen, dan de vrijheid die de genade brengt. Het is zo geweldig, dat het niet alleen ons hart verandert, maar ook onze gelaatsuitdrukking. Bent u opgevoed door ouders met een Nee-gezicht? Of bent u soms getrouwd met zo iemand? Als dit het geval is, bent u waarschijnlijk jaloers op mensen die ouders of een partner met een Ja-gezicht hebben. Iedereen voelt zich aangetrokken tot mensen met een uitnodigend gezicht.

Toen hij president was, reisde Thomas Jefferson eens met een groep mensen te paard door het land. Ze kwamen bij een rivier die buiten haar oevers was getreden doordat het hevig geregend had. Het woeste water had ook de brug weggeslagen. De ruiters moesten zich een voor een op hun paard door de rivier wagen, in een levensgevaarlijk gevecht met de woeste stroming. Voor ieder was het gevaar om te verdrinken levensgroot aanwezig. Daarom bleef een reiziger die niet bij de groep behoorde, eerst even staan toekijken. Nadat verschillende mannen zich in het water geworpen hadden en veilig de overkant bereikt hadden, vroeg de vreemdeling aan president Jefferson of hij achterop zijn paard mee mocht naar de overkant. Zonder aarzelen stemde de president toe. De man klom op het paard en al snel stonden ze

samen veilig aan de overkant. Toen de vreemdeling uit het zadel gleed en weer vaste grond onder de voeten had, vroeg iemand van de groep hem: 'Zeg, waarom vroeg je nou uitgerekend aan de president of je met hem mee mocht?' De man was geschokt. Hij had er geen idee van gehad dat de president hem geholpen had. 'Ik weet alleen maar,' zei hij, 'dat er verschillende gezichten in de groep waren die *nee* zeiden op mijn verzoek, en er waren er die *ja* zeiden. Hij had een Ja-gezicht.'

Vrijheid geeft mensen een Ja-gezicht. Ik ben ervan overtuigd dat Jezus ook een Ja-gezicht had. Ik heb Hem nooit gezien, maar uit wat ik over Hem gelezen heb, heb ik die conclusie getrokken. Wat moet Hij een uitzondering zijn geweest! Hij werd omringd door geleerde mannen, die godsdienstig waren, goed gekleed, rechtvaardig en doorkneed in de wet, Farizeeërs en priesters die met hun hele wezen 'Nee' zeiden! Vroom van buiten, moordenaars van binnen. . . en toch kreeg geen druppeltje van hun vergif de kans zijn leven te beïnvloeden. Integendeel, Hij gaf op revolutionaire wijze een andere richting aan de godsdienst, door een 'Ja' aan te kondigen, terwijl alle officiële vertegenwoordigers van de godsdienst fronsend 'Nee' bleven zeggen. Hoe is dat mogelijk? Hoe kreeg Hij het voor elkaar om uit hun greep te blijven? In één woord: door genade. Hij was zo vol van waarheid en genade, dat er geen ruimte overbleef voor hun wettisch vergif.

Als Johannes (één van de Twaalf) terugdenkt aan zijn dagen met Jezus, herinnert hij zich dat Hij iets had wat niemand anders had, en dat de discipelen zijn heerlijkheid konden aanschouwen. Die ongelooflijke heerlijkheid was uniek voor Hem, een heerlijkheid die de aanwezigheid van God zelf vertegenwoordigde. Hij was 'vol van genade en waarheid'. Houd even op met lezen om dit tot u door te laten dringen. Het was deze vermenging van heerlijkheid met genade en waarheid die Hem zo anders maakte. In een duistere wereld, vol regeltjes en wetten, met allerlei eisen, waar de schijnheilige priesters en schriftgeleerden ook nog allerlei dingen aan toevoegden, verscheen opeens de Heer Jezus met zijn totaal nieuwe en andere leer. Hij introduceerde

helemaal alleen, maar wel vervuld van genade en waarheid, een geheel nieuwe, gedurfde manier van leven.

Johannes denkt eraan terug hoe uniek Hij was: ‘Immers uit zijn volheid hebben wij allen ontvangen zelfs genade op genade’ (Joh. 1:16).

Let op het verband met Johannes 1:14. Eerst schreef hij: ‘... wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd’, en daarna voegde hij er aan toe: ‘...we hebben zijn volheid ontvangen’. Johannes en de andere discipelen werden door dit alles andere mensen. Ze werden met zoveel genade geconfronteerd, dat ze erdoor veranderden. Zijn levenswijze werd ook de hunne. Ze werden net zo verdraagzaam als Hij. Ze absorbeerden als het ware zoveel van zijn aanvaarding, liefde, warmte en medegevoel, dat hun leven ondersteboven gegooid werd. Aan het eind van de eerste eeuw had de evangelieprediking van deze mensen schokgolven veroorzaakt tot in de verste hoeken van het Romeinse Rijk.

Johannes sluit de inleiding op zijn evangelie af met het samenvatten van twee totaal verschillende benaderingen: ‘Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid zijn door Jezus Christus gekomen’ (Joh. 1:17).

De wet van Mozes bracht eisen met zich mee, regels en voorschriften. Naast deze nauwkeurige voorschriften zetten de Fariizeërs nog hun benepen regeltjes. Daardoor voegden ze van alles aan de wet toe. Ze vergrootten niet alleen de lijst van regeltjes, maar ook het schuldgevoel en de schaamte van de mensen. Ze waren geobsedeerd door plicht en uiterlijk gedrag, en zo in beslag genomen door goed en kwaad (vooral bij een ander), dat ze een veeleisend systeem propageerden waarin geen plaats overbleef voor enige vreugde. Zo kwam het dat er in Christus tijd alleen nog uiterlijk vertoon over was, met hardvochtige, beoordeelende en zelfs bevooroordeelde uitspraken, dat niets meer met oprechte godsdienst te maken had. Gehoorzaamheid werd een barre plicht en niet meer het logische gevolg van de vreugde die de vrijheid biedt.

Maar toen ‘genade en waarheid door Jezus Christus gekomen waren’, kwam er eindelijk ruimte voor geestelijke vrijheid, door

een revolutie van het hart. Gehoorzaamheid uit vrees werd tot blijde gewilligheid om Hem waarlijk te volgen, simpelweg vanuit blijdschap en toewijding. Hij concentreerde zich niet op de verplichtingen van de wet, maar sprak over een verandering in de harten. Hij eiste niet van de zondaar dat hij eerst aan een lange reeks voorwaarden voldeed, maar legde de nadruk op geloof, al was het maar zo klein als een mosterzadje.

Deze verandering bracht als bij toverslag vrijheid, zoals Hijzelf leerde: ‘...gij zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken’ (Joh. 8:32). Bevrijdende genade, die alle onderlinge verhoudingen verbetert, kwam in de plaats van een strakke, beperkende godsdienst. Zijn discipelen vonden het heerlijk. Zijn vijanden vonden het vreselijk... en haatten Hem. De Farizeeërs waren zonder twijfel de eersten die de genade probeerden te smoren.

Genade: voor een goed begrip

Wat is genade precies? Was ze alleen verbonden met Jezus’ leven en zijn bediening? Het zal u verbazen dat de Heer Jezus het woord zelf nooit heeft gebruikt. Hij onderwees erover en, even belangrijk, leefde vanuit genade. Verder zult u in de Bijbel geen beknopte definitie vinden, hoewel het begrip op iedere bladzijde terugkomt... niet alleen het woord zelf, maar ook allerlei verschillende uitingen ervan. Om het woord ‘genade’ te begrijpen, gaan we terug naar het Hebreeuwse woord, dat ‘buigen, zich vernederen’ betekent. Geleidelijk aan heeft de betekenis zich verbreed tot het idee van ‘koninklijke begunstiging’.

Een heel goede definitie die ik gehoord heb, is deze: ‘Naar boven gerichte liefde is aanbidding. Op anderen gerichte liefde is genegenheid. Van boven komende liefde is genade.’

Genade tonen is dus iemand vriendelijk bejegenen of een gunst bewijzen, zonder dat hij of zij er iets voor heeft gedaan. God neemt ons aan door zijn genade, wat in scherpe tegenstelling staat tot rechtvaardiging door eigen werken. Telkens als er van genade sprake is, blijkt dat ze niet verdiend kan worden.